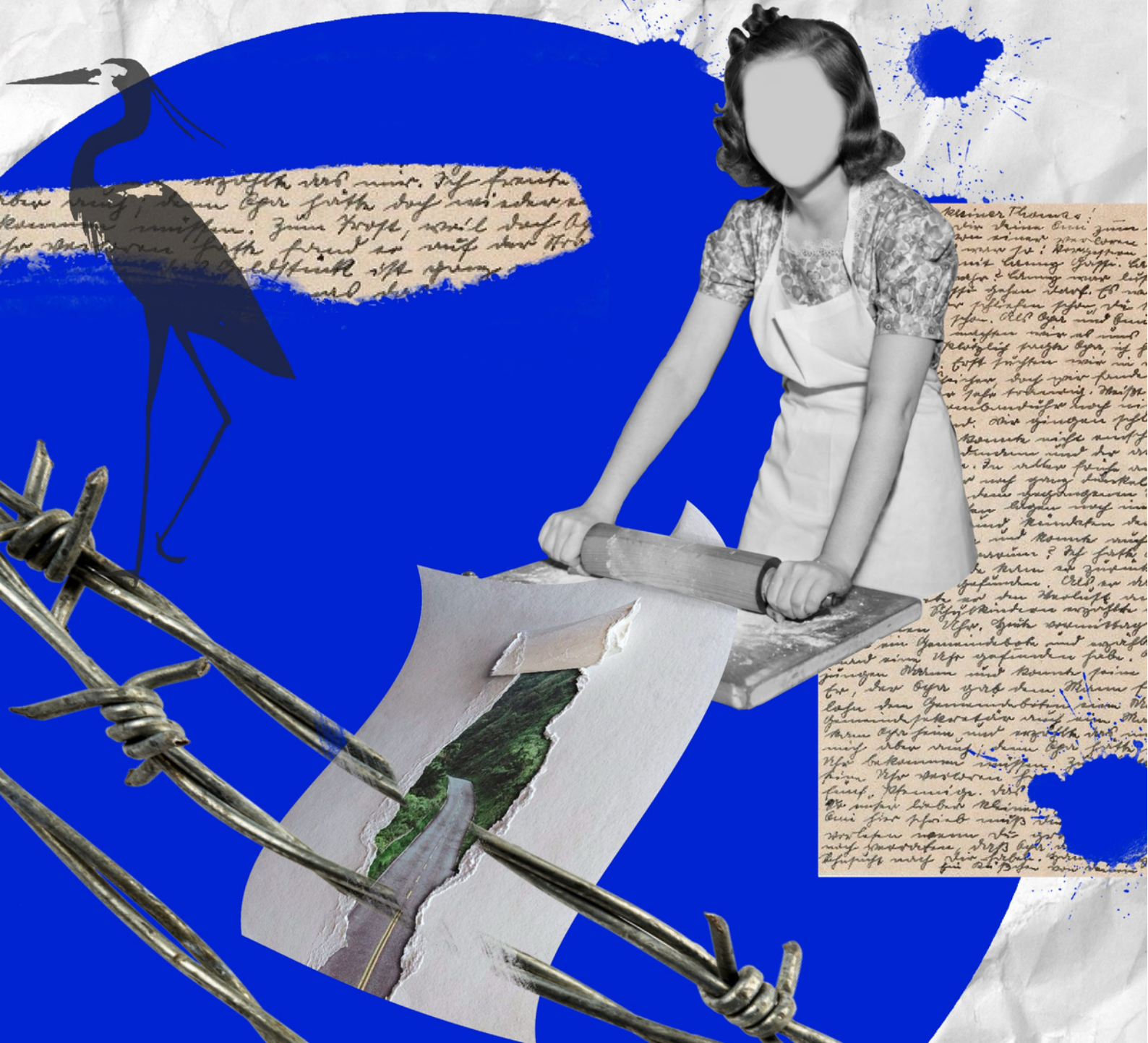

KÜPEŞTE

K A L E M E V E K İ T A B A T U T U N A N L A R A

BAŞLARKEN

K Ü P E Ş T E

Kaleme ve Kitaba Tutunanlara

Özgürlük kelimesinin anlamı TDK sözlükte "1-Herhangi bir koşulla sınırlanmama ya da zorlamaya ve kısıtlamaya bağlı olmaksızın düşünme ve davranmadır. 2- İnsanın, her türlü dış etkiden bağımsız olarak kendi istencine ve kendi düşüncesine göre karar vermesi durumudur." şeklinde açıklanmış. Bu satırlar her insan ya da topluluk için geçerli mi peki? Kesinlikle hayır! Özellikle 7 Ekim'den bu yana Filistin'de yaşanan soykırım bütün vahşetiyle devam ederken.

Neden bunca olumsuzluk ve acıya şahit olurken bu konuyu seçtik? Rutinlerimizden sıkıldığımızda, işlerden başımızı kaldıramadığımız zamanlarda şikâyet etmemek için. Beğendiğimiz ayakkabının numarası kalmadığında, akşama ne pişirsem soruları tepemizde dolandığında, sınavdan beklediğimiz notu alamadığımızda... Özgürlüğün aslında bir bakıma bu dertlenmeler olduğunu kendimize hatırlatmak için. En çok da Gazze'de hürriyeti elinden alınmış ama buna rağmen şerefli bir şekilde dik duran Gazzelileri anlayabilmek için.

Elimizden gelen kalem oynatmaksa biz de kelimelerimizi duaya dönüştürelim istedik. En güzel özgürlük kuşları Filistin semâlarında kanat çırpana kadar bu duamız devam edecek. Dünyanın kalbi Filistinli bir çocuğun göğüs kafesinde atarken başka türlüünü düşünemezdik. Yeni sayıda sağlıklı buluşmak temennisiyle.

Hanife Artar Yalçın

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Hanife Artar Yalçın

YAZI İŞLERİ SORUMLUSU

Reyhan Karakabak Yılmaz

EDİTÖRLER

Demet Yıldız

Reyhan Karakabak Yılmaz

Esmâ Beyza Güleç

Hanife Artar Yalçın

YAZARLAR

Esmâ Beyza Güleç

Demet Yıldız

Reyhan Karakabak Yılmaz

Ezgi Ateş Toprak

Serpil Özlem Uçar

Halime Ataç

Rıfat Zengin

Hanife Artar Yalçın

MİSAFİR YAZARLAR

Zeynep Figen Üçkan

GRAFİK VE MİZANPAJ

Fatma Zehra Boyalı

Fatma Nur Özdemir

SOSYAL MEDYA

Hanife Artar Yalçın

Serpil Özlem Uçar

Dergimizde yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlara aittir.

DEMET YILDIZ

MEYVE KASASINDA GEÇEN ÇOCUKLUK

Yağmurlu bir mart sabahında karışık düşüncelerle yürürken, bir kız çocuğuna takılıverdi gözüm. “Bu ne mutluluk ama!” dedim içimden. Sanki öyle olması imkansızmış gibi...

Kirliye çalan ellerinde bir parça ekmek, eski bir tokayla dağınık saçlarını toplamaya çalışmış dört yaşlarındaki bu yavruya; zihnim mutluluğu değil, hüznü yakıştırmıştı. Oysa annesinin onu oturttuğu meyve kasasında dünyadan bîhaber, mutlu mutlu ekmeği yemektedir. Adımlarımı yavaşlattım bu tatlılığı görünce. Onlar önümde, ben arkalarında minik hanımefendiye göz kırpa kırpa ilerledik. Annesi; yılların yıpranmışlığını, hayatın acımasızlığını sırtına yüklenmiş, günün rızkını çıkarmak için yollara düşmüş, yavrusunu da emin olduğu meyve kasasına koyup görünüşte zayıf ama gerçekte güçlü kollarıyla ekmek teknelerini yavaş yavaş hareket ettiriyordu. Minik kız halinden memnun görünüyordu. Neşesi, annesi onu meyve kasasına değil de sanki müthiş bir arabaya koymuş, gezintiye çıkarmış havası katmıştı yavruya. Ah canım çocuklar iyi ki anlamazsınız zenginlikten, fakirlikten. Varlığın da yokluğun da insanı sıkan, huzur vermeyen cenderesinden. Onun da içine doğduğu aile buydu ve çocuk sâfiliğiyle mutluydu işte.

Ekmeğinden, minik parmaklarıyla parçalar koparıp gölgede uykuya dalmış iki kediye doğru attı. “Gelin, gelin beraber yiyelim,” diye seslendi. “Örnek alınacak çocuksun be kızım!” dedim içimden. Nice geniş evlerde oturup, lüks arabalarda gezip, çeşit çeşit yiyeceklerle mide kabını dolduran, her istediğini alıp bir de üzerine şikâyet eden, ruhları doymak bilmeyen insanlara göre sen olayı küçük yaşında çözmüşsün be güzelim! Meyve kasası; senin ana kucağın, kuşlar kediler arkadaşın, sokaklar senin kreşin olmuş. Yüzüne yerleşmiş mutluluğun mu sağladı bunu sana? Yoksa o iri siyah gözlerine ilahî merhametin dünyayı hoş gösteren pırıltısı mı lûtfedilmiş?

Annesi durup biraz soluklanmak istedi ki kaldırıma geçip, arabasını park edip oturdu. Gelen geçen üstü başı düzgün giyimli insanlara bakıyordu. Yavrusunu kasadan indirip kucağına aldı. Öptü, kokladı, ekmeğini kontrol edip biraz su içirdi. Hazır oturmuşken yanına gidip selam verdim. Gülen gözlerle selamladı beni. Minik kızın başını okşayarak konuşmaya başladım. Tek geçim kaynağı kâğıt toplamak olan kadın, yaşadığı zorlukları, yorgunlukları anlattı. Şikâyet değildi anlattıkları, hayatla başa çıkmanın olgunluğu vardı sesinde. Biraz daha sohbet edip ayrıldım. Minik hanım halinden memnun, avucunda kirazlı küpelerimle gülerken uğurladı beni. Kırmızı, kiraz küpelerim ona daha çok yakışacak eminim.

Yürümeye devam ettim. Sahi yaşama sanatı ne demek? Yaşamaktan kastımız nedir ki? Bir annenin, yaşlılarının sahip olduğu imkanları sağlayamadığı yavrusunu, meyve kasasında büyütmesine rağmen dilinde “Elhamdulillah” eksik olmadan ekmeğini kazanması, yaşama sanatına dahil değil mi? Annenin hayat mücadelesi, yaşama sanatındaki çabası takdire şayan değil mi? Ya bizim bu gerçek hayat kahramanlarını fark etmeden varlıkla süslenmiş, yapay hayatlara gözlerimiz kamaşarak bakmamız; alkış tutmamız! Gözümüzün önünden geçip giden hakiki yaşamları göremez olmamız! Cevap aradım bu karmaşık sorulara, nefsimi sorguya çekerek.

İçimin sıkıntısına, gökyüzünün hızla duman rengine bürünmesi eşlik etti. Yağmurun hafif hafif ıslatmasıyla gözyaşlarım yağmur damllarına kardeşçe kaynaşarak aktı, gitti.

REYHAN KARAKABAK YILMAZ

YİRMI İKİ YİRMI İKİ

22/02/2002

Saat: 22.22

“...Bu gece... Yarışıyor, gök ve gözlerim. Yağmurun yaşları cama vuruyor, benim gözyaşlarımsa gönül pencereme. Kimse bilmiyor. Ah, kimsecikler görmüyor! Ha varım ha yokum. Nasıl bu hâle geldik bilemiyorum, çözemiyorum. Âdeta bir kördüğüm avuçlarımda tuttuğum. Açmaya çalıştıkça dolanıyor.

Biz öyle büyük bir aşkla bağlıydık ki birbirimize babanla. Herkes bize imrenirdi. Ama babaannen... Ne yaptı ne etti, başardı, oğlunu benden uzaklaştırmayı. Şimdi de seni benden almak istiyorlar cennet kuşum. Ama direneceğim. Sonuna kadar.

Olmayan şeyler görüyor, yaşamayan insanlar anlatıyormuşum. Hiçbiri de gerçek değilmiş, hepsini kafamdan ben uyduruyor, kurguluyormuşum. Yaşanmayan olaylara oldu diyormuşum. Nasıl kanıtlayacağım, nasıl? Gördüklerimi, duyduklarımı ispatlayamıyorum bir türlü! Onlar da kendilerini haklı zannediyorlar. Sana zarar vermemden korkuyorlarmış. Geçen gün telefonda bir doktorla konuşurlarken duydum. Beni hastaneye yatırıp seni benden alacaklarmış bunun için. Ah benim, mis kokulum! Nasıl dayanırım yokluğuna? Nasıl katlanırım kokunu duyamadığım zamanlara? Senin yanında bile seni özlerken nasıl o zehirli ânların kadehinden yudumlarım? Daha önce de yatırdılar beni o soğuk, dört duvarlar arasında. Buz gibiydi o temmuz sıcaklarında bile oda. Baban... Her gün gelirdi beni ziyarete. Şimdi düşünüyorum da demek ki oradan hiç çıkmamı istememiş. Öyle olmasa gönderir miydi beni oraya tekrar? Kim bilir bugün belki de seni son kez aldım kucağıma. Belki bu yazdıklarım bile sana ulaşmayacak. Belki hakkımda yalan yanlış bir sürü şey anlatacaklar. Ama ne olursa olsun senin için tekrar geleceğim can parçam. Seni tarifsiz seviyorum. Tarifsiz...

Her ne olduysa ne yaşandıysa annenin gözünden, her şeyi anlattım meleşim. Bekle beni. Geleceğim.”

Annemin, tam yirmi sene önce bugün günlüğüne yazdığı son sayfayı, defterinden koparıp buraya olduğu gibi yapıştırdım. Ne tuhaf! Günlük yazmaya başladığımda bile annemin günlüğünün olduğunu bilmiyordum. Demek bazı davranışlar bile genetik. Hayat çok acımasız. Zaman çok zalim.

Gerçekten mutlu başlayan bir evlilik... Gıptayla bakılan iki âşık... Annemin geçirdiği trafik kazasıyla sahip olduğu ve asla atlatamadığı o psikolojik rahatsızlıklar... Tüm olanlar bu kazayla başlamış. Hafızası tamamen gitmiş annemin. Sonra yavaş yavaş hatırlamaya başlasa da hiçbir şey eskisi gibi olmamış. Terapiler, tedaviler, ilaçlar bir yere kadar işe yaramış. Maalesef, annem bu hastalığın en kötü yüzüyle yaşamak zorunda kalmış. Zihninin ona oynadığı tüm oyunlara kanmış. Herkesi tamamen unutmuş, tüm güzel anıları da. Tabii onunla birlikte ailedeki herkes bu zorluktan payına düşeni almış. Ben; babam, babaannem ve anneannemin desteğiyle bu durumu en az hasarla atlatan aile üyesiyim. Her şeye rağmen eşine sadık ve karısının elini son nefesine kadar merhamet, ilk günkü sevgi ve derin bir üzüntüyle tutan babam... Gelinini kızı gibi gören, eski mutlu günlerine dönmesi için elinden geleni yapan babaannem... Kızının durumuna şahitlik ederken kahrolan anneannem... Ve son anlarına şahit olan; tanıyamadığı, nefret ettiği bir insana benzettiği kızı ben... İşte, yaşamımın ben getirdiği yirminci yaşımın kıyısı... Tüm bunlara tanık olmanın ağır yükü... Ne söyleyeceğini bilememek... Kelimelerin kifayetsizliği... Cümlelerimi bitirmeme mâni, sözcükleri benden saklayan o bitimsiz duygular... Ah, yutkunup da boğazımda düğüm olan sessiz çığlıklarım! Hepsi... Annemin günlüğünün son sayfası ve hayatımın şu ânında burada. Annemi toprağa sakladığımız bu ilk günde.

Sırdaşım... Defterim... Biricik yoldaşım... Bugüne kadar yaşadığım, bana değen zamanları sakladığın gibi bugünden sonra, annemin bu son sayfası ve dahası da sana emanet. Zaman ah, zaman! Dönmezsin geri, biliyorum. Ömrümü de yanına katıp, geçip giderken bari yaralarımı sar e mi? Sana emanet.

22/02/2022

22.22

HALİME ATAÇ

ÖZGÜRLÜK ARAYIŞLARI “CENGİZ AYTMATOV ‘BEYAZ GEMİ’”

Özgürlük deyince aklıma ilk gelen romanlardan oldu kendisi. Doğada özgürce yaşayan ve ormandaki diğer varlıkların özgürlüğe katkılarını kimi zamanda bir o kadar özgürlüğünü kısıtlayan yanlarını anlatan; iki masalım vardı benim, diye başlayan bir romanın bir masal tadında devamını beklemek nedir diye sorarsanız, Cengiz Aytmatov’un Beyaz Gemi’sidir, derim.

Elinize aldığınızda küçük bir hacimden belki de çok şey beklemez insan. Babaannesinin hikayeleri ile büyüdüğünü dile getiren yazar diğer romanlarında da olduğu gibi geçmiş ile “ân”ı çok güzel birleştirmiş, bizi besleyen geçmişimizi ne de güzel yansıtmıştır romanında. Gemi metaforu zihnin bir köşesinde sürekli kendine yer edinirken; roman ilerledikçe özgürlüğün, umutların anlamı olmuştur.

Okul çağına gelmiş bir çocuğun hikayesidir, diyebiliriz kısaca romana. Çocuğun yaşadığı mekânın, onun ve çevresindekilerin karakterlerini nasıl şekillendirdiğini ise romanı okudukça anlarız. Çocuk, üç orman korucusu ailenin yaşadığı yerleşim yerlerinden uzak bir bölgede yaşamaktadır dedesi ve ninesiyle. Orman hayatı ve çevresinde hiç çocuk olmayışı, onu doğa ile dost bir hayata sürüklerken bundan pek de memnundur kahramanımız. Taşlar, çalılar oyun arkadaşlarıdır. Ucu bucağı görünmeyen Issık Göl’ü onun ufku olmuş; beklentilerini, geleceğini bu göl ile şekillendirmiştir.

Dedesi ile çok yakın bir ilişkisi vardır ki ondan başka akrabasını tanımamaktadır. Etrafındaki insanların anne ve babası ile ilgili soruları çocuğu derinden yaralarken o dedesinin anlattığı masallar ve doğa ile kendini teskin etmektedir.

İki masal dediği masallardan birini dedesi anlatmıştır kendisine. Daha önceki Cengiz Aytmatov okumalarımızdan bildiğimiz kadarıyla romanlarında Türklerin destanlarını, efsane ve masallarını romanın içerisinde çok başarılı bir şekilde kurguya katmıştır yazar. Bu romanda, Boynuzlu Maral Ana ismiyle Kırgız Türklerinin özgürlük masalını dinlemekteyiz. Ve kahramanımız ne zaman darlığa düşse dedesinin anlattığı bu masalı hatrına getirip umutlanır ve birçok zorluğun üstesinden gelir. Diğer masal ise kendi hikayesidir ve bu iki masal kahramanımızı kendisi yapar.

Roman bu anlatımlara rağmen roman sanatından hiç de uzak değildir. Bütün roman kahramanları, hayatın ta içinden ete kemiğe bürünmüş gerçek kişilerdir. Hatta dedenin karakter analizi belki birçok insanı 'İyi insanlar bu dünyada ne kadar da çok çekiyor,' dedirtecek kadar isyana götürür. Dede, büyük bir sabır abidesi diyebileceğimiz gibi "Etrafındakilere tepkisini gösterseydi, onlara içinden geçenleri bir kere söyleseydi, böyle olmayacaktı," dedirtecek türdendir. Karakterler o kadar gerçekçi ki Orozkul'a roman boyunca kızmamak elde değildir.

Cengiz Aytmatov'un dili kullanma becerisi, sizi romanın içine çekişi Beyaz Gemi için de geçerli. Hem içeriği hem de konusu itibari ile ortaokul yıllarından itibaren öğrencilerin de rahatlıkla okuyabileceği, tavsiye edilen bir roman olması da çok önemli.

Latin dünyasının büyülü gerçeklik tadını arayan okurlar için Cengiz Aytmatov, tam da aranan isimdir. Büyükannesinin hikâyeleri ile büyüyen Gabriel García Márquez ile babaannesinin hikayeleri ile büyüyen Cengiz Aytmatov, bambaşka coğrafyalarda ne de tatlı anlatışları bize getiriyorlar. Beslendikleri geleneklerin, hayat tecrübesi kendi hayat tecrübesiyle birleşen bu romanlar bizi anlatım katmanları ile sarmalıyor. Biz okurlar da romanları biraz da bunun için okumuyor muyuz?

TUĞBA AKBEY İNAN

İLE SÖYLEŞİ

Hayat Yolculuğunda Gönüllü Bir Talebe ve Heybesindekileri Her Daim Cömertçe Paylaşmayı Seven Bir İletişim Uzmanı, Anne:

On parmağında on marifet derler ya... Sevgili Tuğba AKBEY İNAN kesinlikle bundan daha fazlası. Radyoculuk, yazarlık, annelik, iletişim uzmanlığı, editörlük... Koltuğunun altındaki karpuzlardan birkaç tanesi. O, hep yaptığı gibi öğrenmeye ve öğrendiklerini paylaşmaya, çevresine ışık saçmaya devam ediyor. Dergimizin ilk yılında yalnız bırakmayıp, sorularımıza verdiği içten cevaplarıyla bizleri çok mutlu etmişti. Kıymetli zamanından ayırarak kendisiyle tekrar söyleşi yapmamıza olanak tanıdığı için çok teşekkür ediyoruz.

Kızlarınıza sorduğunuz soruyu size yönelterek başlamak isterim müsaadenizle; kendinizi üç kelimeyle tanımlar mısınız?

Çok zormuş 😊

Okur- güvenilir- meraklı

İnsan gerçekten anlaşılabilir mi? Sağlıklı, doğru bir iletişim insanı anlamak için yeterli mi?

Her şey bizimle ilgili değil elbette. Bizim iletişim için nasıl zanlarımızı, kalkanlarımızı ve eleştirilerimizi kaldırmamız anlamayı kolaylaştırıyorsa bize duyulan zan, kaldırılan kalkan ve eleştiri okları da anlaşılmanızı güçleştirir. Burada herkes kendine yakışan tutum konusunda ne kadar duyarlı buna bakmalı.

Çocuğa önem vermeyen çağlardan, çocuğun ebeveynleri yönettiği zamanlara geldik. Evladımızla iyi bir iletişim kurup, arkadaş olacağız, derken disiplin ve otorite elden mi gidiyor? Dengeyi nasıl sağlamalıyız?

Ben pek böyle düşünmüyorum. İnsan egosuyla baş başa kaldığında, egosunun ezildiği zamanlara özlemle bakmamalı. Burada zaten kendini ifade etmesini istediğimiz, itiraz edebilen ve hayır diyebilen çocuklar yetiştirme arzusunda tüm bunlar bize yapıldığındaki tavrımıza bakmamız gerektiğini düşünüyorum.

Çocukların bizi yönetmek gibi bir derdi olmadığını düşünüyorum. Biz ülkedeki şeylerden şikâyet edince bu ülkeyi yönetme arzumuzdan mı ileri gelir, yoksa gördüğümüz çelişkileri söyle ihtiyacımızdan mı? Çocukların da yetişkinler yaptığı bu bence. Değişen bir şey yok.

Travmalarına rağmen kendini iyileştirmeyi başarmış ve iyi biri olmayı seçmiş, hayatta yeni bir yol çizme cesareti göstermiş kimselerin de var olduğunu bilerek; Çocukluk travmalarını sizce de günümüzde bencilliklerimizi saklamak için kullanıyor olabilir miyiz?

Elbette olabilir. Söz konusu insan olduğunda bütün olasılıklar düşünülebilir. Günümüzde bazı kavramlarla ve değişimlerle yeni tanışıyoruz. Ve bir yanılgı olarak eski bilgilerimizle bunu değerlendiriyoruz. Bunu çocuklarla olan iletişim sürecinde de görüyorum. Hakkını arayan çocuklar gördüğümüzde bu eski bilgimize göre saygısızlık olabiliyor. Bencillik de böyle bir yanılgıya düşürebilir bizi. Zira eski bilgimiz kendimizi tanımaya çok açık bir iletişim biçimi sunmuyordu bize. Başkaları için yaşamak ön plandaydı. Ve bunun yıllarca şikâyeti yapılırdı. Oysa yeni öğreti kendimizi de önemsemeyi hatırlatıyor bize. Tabii dengesini kuramamış her bilgi, bir uca savrulmaya mahkûm, bu da bazen “sadece kendini düşün olarak” anlaşılabilir, yeterince bilginin hazmedilemediği bireylerde.

İnsan sükûnete nasıl ulaşır?

Kalbini yumuşak tutarak...

'İnsan sohbet eder en çok kendiyle.' diyorsunuz. Günümüzün hızlı ve yoğun bilgi, uyarıcıyla dolu zamanlarında zaman zaman kendimizle kalmak, içimize dönmek, kendi sesimizi duyabilmek mümkün mü? Bazen yalnızlık sizin için de şifa mı?

Seçilmiş bir yalnızlık herkese şifadır. İbadetlere baktığımızda da bunu görürüz. Bazılarını kalabalıklarla bazılarını tek başına yapmak anlamlıdır. Ama biri diğerinden daha üstün tutulmaz. Bir bütün içinde hepsine ihtiyacımız var. İnsanın kendi ile ilgili süreçleri de böyle. Zaman zaman yalnızlığa ki bu durup düşünmeye vesiledir, zaman zaman insanlara ihtiyaç duyar. Orada kendini görür bir tür sağlama yapar ve kendini geliştireceği alanları görür.

"Bir Gün ya da Bir Günden Daha Az" kitabınızı okurken neredeyse kitabın tüm satırlarının altını çizme isteği doğmuştu bende. Hatta aklıma yerleştirmek için cümleleri tekrar tekrar okumuştum. Sohbet eder gibi akıp giden sade bir dil, ancak her biri birbirinden önemli ve isabet tespitler, tavsiyeler... Hayatı okurken deneyimlerinize bulduklarınızı, öğrendiklerinizi paylaşmayı bu denli çok seviyor musunuz? Ve neden?

Çok teşekkür ederim. Tüm kitaplarımda oluşan bu sohbet etme halini seviyorum. Zira üstenci bir dil hem korktuğum hem de istemediğim bir dil. Bunu yakalamak, yazmak konusunda beni motive ediyor.

Aslında her birini paylaşmak için yapmadım başlangıçta. Yazmak benim kendime tuttuğum not, bir tür tarihi tanıklıktı. Sosyal medya bunu daha kalabalık ölçekte paylaşmayı sağladı ve sonra gelen geri bildirimlerle yalnızca bana değil başkalarına da farklı bakış açıları kazandırdığını gösterdi. Ama genel olarak sohbet etmeyi seven biri olarak, bir sohbet konusu açmak gibi bu benim için. Bir iddia taşıyor elbet. Ama samimiyet taşıdığını söyleyebilirim.

Ergen kız -anne ilişkisi ve iletişiminde en büyük tavsiyeniz ne olurdu? Bir söyleşiniz esnasında sarf ettiğiniz "Ailemizde ya birbirimizi okuyacağız ya da birbirimizin canına okuyacağız," sözünüze istinaden ergen ile çatışmadan iletişimi nasıl kurmalı ve evimizdeki genci nasıl okumalı?

Bağı güçlü tutmak. Küserek, cezalandırarak olası krizler çözülmeye çalışıldığında en önemli şeye, bağa zarar verilir. Bu sebeple ne yaşanırsa yaşansın o sarılmalar gerçekleşsin, o bağ yeniden kurulsun ki çocuklar intikam duygusuyla büyümek istemesinler.

Özellikle iletişim konusunda yazdıklarınızla farkındalık uyandırdığınız doğru, peki değişim için yalnızca farkındalık ve istek yeterli mi sizce? İletişim dilimizdeki hataları giderebilmek ve doğru iletişim kurabilmek için bundan sonraki adımımız ne olmalı? Bu gayret yalnızca tek taraflıysa ne yapmalıyız?

Farkındalık önemlidir. Fark etmediğiniz bir şeyi değiştirmeyi istemezsiniz çünkü. Ama yeterli değildir, zira dönüşmemiş bir farkındalık bir süre sonra egoyu besler ve suçlayacak birilerini arar. Aileden başlarsınız önce, sonra topluma, sonra yöneticilere sonra Allah'a kadar uzanır. Farkındalıktan sonra malumat önemlidir. Bir hususa dair içselleşmiş bir malumat bilgisi bakış açısını sonra duyguyu en son eylemi değiştirebilir. Ve bolca pratik yapmak da bunu kalıcılaştırır. Ama göz ardı edilen şey şudur genelde: Hemen olsun, hiç hata olmasın duygusu pes etmeyi kolaylaştırır. Bir de korkular tabii... Öğrenme ve değişim cesurların işidir.

Yazma yolculuğunuzun sizin için anlamı nedir? Bu yolculukta çıkmaz sokaklara denk geldiğinizde yeniden yola koyulmak için neler yaparsınız?

Bilmiyorum 😊 Bunu ben de arıyorum aslında. Ama Nasrettin Hoca gibi göle maya çalma umudu da taşıdığını düşünüyorum. Tutarsa şahane şeyler olabilir 😊

Mart sayımızın dosya konusu özgürlük. Aylardır şahit olduğumuz acılar, zulümler ve özgürlüklerine, topraklarına el konulmuş Filistin'deki kardeşlerimize yardım edememek konusu da her birimizin imtihanı oldu bu anlamda. Çaresizliği, umutsuzluğu, acıyı iliklerimize kadar hissettik; hissediyoruz. Siz bu kavramla ilgili neler söylemek istersiniz?

İnsanın en büyük gücü özgürlüğü ve bu aynı zamanda en büyük imtihanı da... Aslında Filistin'in özgürlüğü işgal edilmiyor. Böyle söylenince sanki özgürlük hakkı vermesi gereken İsrail'miş gibi oluyor zira. İsrail bir gaspçı. Gaspçıdan özgürlük istemeyiz. Onun cezasını çekmesini isteriz. Dünya adaleti bunu mümkün kılmayabilir şimdilik. Ama Allah'ın adaletinin bizim aklımızın alamayacağı kadar büyük bir gerçeği olacağına inanıyorum.

Bizim çabamız da safımızı belli etmek. Ben bunca masum yavrunun hayatlarına devam etmemesinin, dünyanın merhamet dengesine tesir edeceğini düşünüyorum. Ne yazık ki olumsuz bir tesir bu. Dünya'dan bu kadar masumiyeti çekerseniz kalan yetişkin kibri, hırsı ve kötülüğü kalır. Allah'ın merhametine sığınalım sıkça bu sebeple.

Dergimizin ilk yılında sizinle yaptığımız söyleşide bir klasiğimiz olan "Hayattaki küpeşteniz nedir?" sorumuza "İnanmak" cevabını vermiştiniz. Eklemek istediğiniz, sınırsız tutduğunuz başka küpeştelere de var mı?

Okumak bir de... İncancı da besleyen en büyük destekçim...

Söyleşi; SERPİL ÖZLEM UÇAR

RIFAT ZENGİN

KALEMİN GÜCÜ

Her kelimenin muhakkak bir ruhu vardır. Sesletiminin, yazımının dışında taşıdığı deruni anlamlar vardır. Bunu şundan sebep söylüyorum. Geçenlerde "Cesur Yürek" adlı filmi izlerken etimolojiye düşkün olmamdan mütevellit hemen filmle bağlantılı sözcükler zihnimde dolaşmaya başladı. Bu sözlerin kökenlerini merak ettim. Film zihnimde "bağımsızlık, özgürlük, hür" sözcüklerini çağırıştırmıştı. Etimolojik anlamlarına baktığımızda "özgür" sözcüğünün "öz" sözcüğünden evirildiği ifade edilmektedir. Bu bilgi kesin değildir. Benzer anlamlarda kullanılan "hür" sözcüğü Arapçadan dilimize geçmiştir. Bu sözcüklerin zıtlarına baktığımızda "kul" sözcüğü karşımıza çıkar ve bu sözcük Orhun Yazıtları'nda geçer, köle hizmetçi anlamları vardır. "Bağımsız" sözcüğü de Türkçe "bağ"dan gelmektedir ki anlamı açıkça bilinmektedir. Bu sözcüklerin anlamlarını öğrenince zihnimdeki çağırışmalar bitmedi. Aksine yepyeni çağırışmalar uyandı. Bağımsızlık, özgürlük denince aklıma "Gün Olur Asra Bedel" adlı roman geldi ve sonrasında da o büyük yazar Cengiz Aytmatov...

Cengiz Aytmatov için "Kırgızların Kurucusu" desek abartmış olmayız. 31 Ağustos 1991'de Kırgızistan, bağımsızlığını ilan etti ve demokratik bir hükümet kurdu. Ancak bu kuruluş sanıldığı kadar kolay olmadı. Kolay olmadığını en iyi Aytmatov'un kitaplarından anlayabiliriz. Kırgızistan'ın bağımsızlık yolunda yürüdüğü çileli yolculukta fener olan, Kırgızların hür olması gerektiğini kaleme zihinlere kazıyan bir yazardır Aytmatov. Kitaplarında anlattığı hikayeler, efsaneler hep aynı şeyi söyler bizlere: "Geçmişinizi unutmayın, ümitvâr olun." Aytmatov "mankurtlaşmak" deyimini kitaplarında kullanan ve artık bir kavram olarak karşımıza çıkartan şüphesiz büyük bir yazardır. "Mankurt" kavramını 1980'de kaleme aldığı "Gün Olur Asra Bedel" romanında; tarihine küsen, geçmişini unutan, ailesine, mensup olduğu milletine, öz değerlerine yabancılaştıran ve gayesi olmayan insanların mensup oldukları milletleri uyarmak için kullandı. Babası Töreku, Aytmatov'un Ruslar tarafından kurşuna dizilmesi belki de hayatının dönüm noktalarından birisiydi. Ya tüm dünyaya elindeki silahının kalemi olduğunu gösterecekti ya da silahlanacak ve silahlı mücadele kanadının bir neferi olacaktı. O, birinci yolu seçti. Milletinin masallarını, efsanelerini, destanlarını satır satır ezberledi ve kitaplarına ilmek ilmek dokudu. Üniversite yıllarımda sınavımıza konu olan "Gün Olur Asra Bedel" adlı roman, dört yüz sayfadır. Kitabına bir günün sabahıyla başlayan yazar kitabının sonunda o günün akşamını anlatır. Anlattığı bir gündür sadece. Ama bir asrı, o bir günün içine sığdırmıştır. O bir günü anlatırken Kırgızların neler yaşadığını bizlere çarpıcı bir biçimde anlatmıştır. Kuşkusuz Aytmatov'un genlerinde yer alan bu bağımsızlık bilinci ona atalarından geçmiştir.

735'li yıllarda Orhun Yazıtları'nda geçen "Ey Türk! Üstte mavi gök çökmedikçe, altta yağız yer delinmedikçe, senin ilini ve töreni kim bozabilir?" ifadesiyle 1920'li yıllarda "Bağımsızlık benim karakterimdir" ifadesi hep aynı şeyi söyler. Yüzyıllar boyunca zihnimize, gönül dünyamıza işlenen "bağımsızlık" kavramı bugün bizlere bu ülkede bu yazıları yazdırıyor ve çocuklarımıza miras olarak bırakacağımız önemli bir değer olarak kıymetini koruyor.

(kaynak:<https://www.aa.com.tr/tr/kultur/kirgizlari-eserleriyle-dunyaya-tanitan-isim-cengiz-aytmatov/2610356>

<https://www.etimolojiturkce.com/>)

EZGİ ATEŞ TOPRAK

BEYAZ ŞAKAYIK VE ÖRDEK

Yanağını okşayan damlayı hissedince başını gökyüzüne kaldırdı. Güneş'in batmasına daha çok vardı ama yağmur bulutları havayı karartmış, sanki tüm renkleri soldurmuştu. Esen rüzgârın şiddeti az sonra bir fırtına kopacağına habercisiydi. Telaşlı kalabalığın arasında şehrin göbeğine kurulmuş olan karakola doğru ilerlemeye çabalarken telsizinden gelen sese kulak kesildi. Anons edilen ihbara göre hareketli bir akşam kendisini bekliyordu. Yağmurun giderek artan hızına inat ağır adımlarla az evvel park ettiği arabasına doğru geri yürüdü. Bu karmaşık sokakları artık zihni de bedeni de kaldırmıyordu. Yine de işine ilk günkü gibi bir aşkla bağlı olması onu dinçleştiriyor, yeri geldiği zaman yeni yetme polisler taşı çıkartıyordu.

Gerçeğin detaylarda gizlendiğini bilen Başkomiser Feza Deniz; olay yerine asla bodoslama gitmez, önce olay yerinin çevresini, varsa bahçesini inceleyerek işe başlardı. Kontak anahtarını kapatıp, kapıları kilitlerken gözleriyle çevreyi süzmeye çoktan başlamıştı. Detayları görebilmenin zihinsel bir ustalık gerektirdiğinin farkındaydı. Yılların tecrübesiyle anahtar noktaları asla kaçırmaz, genç polislerin aklına gelmeyecek ayrıntılara dikkat kesilir, diğerlerinin görmediklerini görmeye, duymadıklarını duymaya çalışırdı. Zaten Cingöz Recai romanlarıyla büyümüş, hatta biraz da Agatha Christie ve Sherlock Holmes okumuş bu yaşını başını almış başkomiserden de başkası beklenemezdi. Atölye penceresinde beyaz bir şakayığın sırttığı saksı kendisini olayın merkezine davet ediyordu.

Bugünkü vaka, şimdiye kadar karşılaştığı diğer vakalardan farklıydı. Uzun zamandır kayıp olduğu bilinen bir ressamın gizemli ölümü, sanat camiasını epey sarsacağa benziyordu. Ressamın cesedi uzun zamandır kilitli duran atölyesinde bulunmuştu. Olay yerinde herhangi bir zorlama izi yoktu ve ilk bakışta her şey normal görünüyordu. Atölyedeki hiçbir şeye dokunulmamıştı. Maktulün elindeki tabanca intihar izlenimi veriyordu. Ancak başkomiser Feza Deniz, olayın sıradan olmadığını sezmişti. Zavallı ressamın açık kalmış gözleri de bunu doğrular nitelikteydi.

Maktulün fotoğrafları çekilmiş, tabanca balistik inceleme için torbaya konulmuş, incelemeler yapıp gözlemler not alınmıştı. Yarım saat kadar önce morga gönderilmiş olan maktul, giderken burundelen kan kokusunu yanında götürmeyi unutmuştu. Olay yeri ekipleri parmak ve ayak izi toplarken bir yandan burunlarını kapamaya çalışıyor ancak başkomiser Feza Deniz, bu durumdan etkilenmişe benzemiyordu. Bir noktaya kilitlenip kalmış, etrafta konuşulanları duymuyordu.

Demirden bir direk gibi dikilip kalmasına sebep; duvardaki tablolar, yerdeki panolar, masanın üzerinde dağınık halde duran eskizler arasında dolaşırken gözüne takılan, karşı duvardaki aynanın sol alt köşesine iliştilmiş küçük bir not kağıdıydı. “Özgürlük, farklı düşünebilmektir!” yazıyordu notun üzerinde. Dakikalar sonra önemli bir delil olabileceğini düşündüğü bu kâğıdı eldivenli eliyle alıp şeffaf bir torbaya koydu. Yardımcısının heyecanla yanına geldiğini fark etmemişti.

“Başkomiserim; bakın, şöminenin üzerindeki tablonun arkasında şu notu buldum: ‘Sanat, sınırları zorlamaktır!’” Kapı girişindeki tablonun arkasında da şu notu buldum: “Herkes bir yaşam seçer ve seçtiği yaşamın bedelini öder.”

“Tam da beklediğim gibi olay ilginçleşiyor,” dedi Başkomiser Feza Deniz. Anlamlandıramadığı birkaç hususu da araştırıp emin olmalıydı. Yardımcısına ressamın yaşamına, eserlerine ve ilişkilerine dair araştırma yapıp yarın sabaha kadar masasına getirmesini istedi. Yardımcısı uzaklaştıktan sonra aynadaki aksine son bir kez daha bakıp kendine göz kırparken “Sanırım bir vakayı daha çözmek üzeresin yaşlı kurt!” dedi gülümseyerek. Başka bir şey söylemeden atölyeden ayrıldı. Galata yokuşundan inerken iftar edebileceği bir lokanta arıyordu. Ezanın okunmasına 5 dakika kala kendine küçük bir lokantada oturacak masa bulmuştu. Zihni ressam vakasıyla dolu olduğu halde ezan sesiyle suyunu yudumladı. Derinden bir “elhamdülillah,” çekti. Bırak yemek yemeği nefes almak için bile aciz ve muhtaçlığa sahip olan insan için özgürlük neydi ki? Gerçek özgürlük diye bir şey olduğuna inanmıyordu ama bir noktada farklı düşünebilme cesareti insanı özgür kılabilirdi. Ressam da sürüden ayrı takılıyor, birilerinin kıl kapmasına sebep oluyordu demek ki.

Çorbasını bitirmiş ana yemeğe geçmişti. Nasıl şu yemek bir sanatsa kâinat da sanatın özüydü. Var olan her maddenin kendine ait bir sınırı varken bu sınırlar zorlanıp maddeler bir araya gelerek yeni bir şeyleri oluştururdu. İşte sanat buydu: Farklı düşünüp o düşünülen şeylerin sınırlarını zorlayıp onlardan yeni bir şey üretmek. Revanisini çatallarken son not kafasına takıldı. Sürüden ayrıldığı, farklı düşünme özgürlüğünü ve sınırları zorlama sanatını seçtiği için yalnız kaldığı aşıkardı ama seçtiği bu yaşam için cinayete kurban giderek ödediği bu bedel hak mıydı?

İlk iki notu maktul kendisi yazıp koymuş olabilirdi ama bu son notu maktulün yazmadığına adı gibi emindi. Yardımcısının araştırmalarının vakayı noktalayacağını umarak hesabı ödedi ve lokantadan ayrıldı.

Sabah, alarmı çaldığında sahura zor kalktı. Gece liseden arkadaşı ressam Ahmet'i aradığı için geç yatmış, Ahmet'e ölen ressamla ilgili bildiği bir şeylerin olup olmadığını sormuştu. Ahmet haberin şokuyla bir süre konuşamadığında Feza Deniz bu haberin sanat camiasında bomba etkisi yaratacağı düşüncesinde haklı olduğunu anlamıştı.

"Çok garip bir adamdı," diye söze başladı Ahmet. "Bir kişi dışında kimseyle konuşmaz, yalnızlığı sever, sanat galerilerine katıldığında farklı düşünceleri sebebiyle ortamda on dakikadan fazla duramazdı. Eleştirileri bıçak gibi keskin olduğundan pek sevilmezdi. Ama hakkını vermek lazım ki şu ana kadar tanıdığım en iyi ressamlardan biriydi. Uçlarda yaşar, yaşamının da sanatının da sınırlarını zorlardı. Hiçbir resmi bir diğeriyle aynı değildi."

"Peki o konuştuğu bir kişi kimdi?"

"Sanat eleştirmeni olan kardeşi Orhan. Zaten her zaman birlikte gezerlerdi. Orhan'ı yalnız görebilirdiniz ama ölen Ressam Yavuz'un Orhan olmadan gezdiğini asla göremezdiniz."

"Orhan nasıl biriydi?"

"Orhan'ın, Yavuz yanındayken düşüncelerinden bahsettiğini hiç görmedim. Sadece kardeşinin konuşmalarını kafasıyla onaylardı. Ama bir keresinde bir sanat galerisine kendi başına gelmişti. Yaptığımız sohbette onun düşüncelerinin aslında Yavuz'unkinden çok farklı olduğunu anlamıştım. Gerçi sanat dergilerinde yazdığı köşelerde yaptığı yorumlar da Yavuz'un yapacağı yorumlardan çok farklı. Bir de sürekli kaçamak bakışlarla birbirlerini süzdüklerini hatırlıyorum. Bu süzmelerin altında çok derin manalar var gibi gelirdi bana. Bence ikisinin arasında saklı bir sır var gibi."

"Yavuz tablolarının arkasına notlar yazar mıydı?"

"Evet. Resimlerini satışa sunarken de bu notlarla sunar, kendini ünlü düşünür ressam Yavuz olarak tanıttırdı."

"Orhan, Yavuz'un resimlerini hiç yorumlamış mıydı?"

"Sanırım hayır. Bence buna cesaret edecek kadar cesur değildi."

Ezan okunurken son suyunu yudumlayıp orucuna niyetlendi. Göz kapakları ağırlaşırken mesaiye kadar uyumak için yatağına uzandı.

Yardımcısının ısrarla yaptığı çağrılar neticesinde uyanan Başkomiser Feza Deniz, telefonu isteksizce yanıtladı. Yardımcısı, görüşmek için kapıya geldiğini, karakolda değil evde konuşmalarının daha sağlıklı olacağını söyledi. Uykulu gözler ve pijamalarla kapıyı açan Feza Deniz, yardımcıını içeri buyur etti. Bej rengi yumuşak koltuğa oturur oturmaz yardımcı "Başkomiserim, katilin kim olduğunu buldum," dedi.

"Kardeşi!"

“Evet ama siz nerden biliyorsunuz.”

“Oğlum, biz de boş durmadık herhalde. Gerçi daha olay mahallinde anlamıştım da ispatım yoktu.”

“Beni şaşırtıyorsunuz Başkomiserim. Ama bence bu söyleyeceğimi bilmiyorsunuz.”

“Söyle bakalım.”

“Bu kardeşlerin babası kim biliyor musunuz? Bizim Başmüfettiş İsmet Bey.”

“Bak bunu bilmiyordum. Şimdi kafamdaki boşluklar yerine oturdu. Her şeyi anladım.”

“Nasıl ya? Anladınız mı gerçekten. Ben hâlâ cinayet sebebini çözemedim.”

“İstersen sana olayı baştan anlatayım ne dersin? İsmet Bey, ne zaman teftişe gelse iki oğlu olduğundan ve birinin işe yaramazın teki, öbürünün de çok ünlü olduğundan bahsederdi. Mesleklerini hiç söylemediği için bilmiyordum. Maktul Yavuz; ünlü olan, sanat eleştirmeni Orhan ise işe yaramaz olan olmalı. Maktulün atölyesinde zorlama ve hırsızlık yoktu çünkü Orhan istediği zaman oraya gelebilirdi. Muhtemelen anahtarı vardı. Belki de atölye aslen kendisininindi. Maktulün yüzünde şaşkınlık ifadesi vardı çünkü kardeşinden böyle bir hainlik beklemiyordu. Ressamın solak olduğu fırça darbelerinden belliydi ama tabanca sağ eline alelacele tutuşturulmuş gibiydi. İntihar için yatış pozisyonu da pek uygun değildi. Ayrıca Orhan, Yavuz yanındayken hiç konuşmaz sadece Yavuz’u onaylamış ama aslında düşünceleri Yavuz’unkinden çok farklıymış. Velhasıl Orhan susturulmuş ve bastırılmış bir çocuk ama asıl önemli olan ne biliyor musun? Hiçbir şeyin görüldüğü gibi olmaması. Yani asıl ressam Yavuz değil Orhan’dı. Yavuz, Orhan’ın sahne yüzü belki de sahte yüzüydü. Benim tahminime göre asıl beceriksiz kardeşinden iki yaş büyük olan Yavuz’dü. Babasının sanata ve başarıya çok önem verdiğini ve Orhan’ı değil kendisini daha çok sevmesini istiyor, Orhan’ın yaptığı resimleri zorbalıkla ondan alıyor, bir şekilde de tehdit ederek susturuyordu. Yavuz, tüm bu hainlikleri farklı düşünebilmek ve özgürlük olarak yorumladığı için de sınırlarını zorladığı bu yaşamın bir sanat olduğunu iddia ediyor, acizliğini ve zayıflığını bastırmak için başkalarını aşağılıyordu.”

“Tıpkı İsmet Bey gibi desenize Başkomiserim.”

“Maalesef evet. Yavuz babasını örnek alırken Orhan da muhtemelen annesini örnek alıp susmayı tercih etmiş olmalı.”

“Aileler çocuklarının kaderini bir yönüyle şekillendiriyorlar diyebiliriz o halde.”

“Ne yazık ki öyle.”

“Fakat Başkomiserim, hangi zorbalık bir ressamın tüm resimlerini kardeşine vermesine ve onu asıl ressamış gibi göstermesine, hatta bu sebeple babasının kendisini aşağılamalarına göz yummasına sebep olabilir ki?”

“İşte onu da Orhan’ı sorgularken anlayacağız.”

“Peki ama el meselesi?”

“Notları inceledin mi? İlk iki not sağ elle yazılmış. Yani Yavuz sağlaktı. Orhan o yüzden tabancayı Yavuz’un sağ eline tutuşturdu. Ama kapının kenarındaki tabloda çıkan not sol elle yazılmıştı. Yani artık canına tak eden Orhan yazmıştı.”

“Herkes seçtiği yaşamın bedelini ödüyor gerçekten.”

“Evet. İşte özgürlük de tam olarak bu. Seçebilmek. Ancak her seçimin de bir bedelinin olduğunu unutmamak gerek. Bir de fark ettin mi atölye bahçesindeki mini süs gölünde yaşayan ördeklerden biri boğularak öldürülmüştü.”

“Hiç dikkatimi çekmedi. Bahçeyi incelemedim ki.”

“Bir dahakine incelemeni tavsiye ederim genç polis. Eğer inceleyeseydin o ördeği başka bir hayvanın değil bir insanın boğduğunu anlardın. Ördek sendromu diye bir şey duydu mu? Kısaca “kusursuz görünme çabası” diyebiliriz. Orhan, Yavuz’la bu bahçedeki zavallı ördeği eş değer kılmış ve abisinden kendi hayatını da onunkini de kusursuz olma çabasıyla mahvetmesinin intikamını almak niyetiyle önce ördeği öldürmüştü. Bir kere öldürme cesareti gösterenler ikinciye daha kolay yaparlar. Hıncını alamamış olacak ki sinsice yaklaşmış abisini de öldürmüştü. Yavuz bu hamleyi son anda fark etmiş olacak ki şaşkınlık yüzünde donup kalmış ve gözleri açık gitmiş. Peki, atölye camındaki yeni dikildiği belli beyaz şakayığış gördün mü?”

“Gördüm. Hatta ne güzel bir çiçek diye geçirdim içimden ama bunun konumuzla ne alakası var?”

“Çöp kutusunda bir toprak torbası buldum. Saksı da sulanmalı çok olmamıştı. Tahminimce Orhan’ın abisine vermek istediği mesaj şuydu: ‘Benim özümü kıskandığından Afrodit’in yaptığı gibi beni Şakayık çiçeğine çevirdin. Zalim Çin İmparatoriçesi Wu Zetian gibi benim özümü kurutmaya çalıştın ama başarılı olamadın. Yine benimle hayatta kaldın. Ben olmasam sen bir hiçsin. Cesaretimle seni yendim.’ Anlaşılan Orhan mitolojiyle ve sembollerle çok ilgili. O yüzden yaptığı hiçbir resim bir diğeriyle aynı değildi. Yavuz ise anlam veremediği bu resimlere ve sembollere kendince manalı sözler yazarak hava atmaya çalışıyordu. Çünkü birisi sorsa o resmin derinliğini anlatacak potansiyele sahip değildi.

“Başkomiserim, her şey tamam da siz bütün bunları nasıl anladınız?”

“O da benim meslek sırrım. Tabii biraz da okumanın faydası var.”

Komiser Feza Deniz yardımcısı Erkan’a göz kırparak arkasındaki kitaplığı gösterdi. “Bir gün belki seninle sırlarımı paylaşırım ama önce bunu hak etmelisin,” diye de babacan bir tavsiye eklemeyi ihmal etmedi. “Erkan, herhangi bir planın yoksa sorgudan sonra akşam iftari birlikte yapalım mı? Hem sorguda öğreneceklerimiz üzerine konuşuruz. İçimden bir his bu vakanın bize başka kapılar açacağını söylüyor.”

“Elbette Başkomiserim. Sizin hislerinizde yanıldığınızı hiç görmedim.”

HANİFE ARTAR YALÇIN

CEBİMDEKİ KUYU

Düştüm. Bu kaçınıcı, saymayı bıraktım artık. Ânı yaşıyorum, canım yansa da kemiklerimin her bir tanesi çatırdasa da. Karanlığın içinde kaybolmak yerine, yeni ışık hüzmeleri arıyorum. İnsan neye alışmıyor ki o kara sancıya da bağışıklık kazandı vücudum. Rutubetli duvarları her yoklayışında farklı resimler çiziyor parmak izlerim. O dipsiz karanlık kimi zaman bahar bahçe kimi zaman da yağmurlu bir gece. Bazen de rengârenk balonları gönderiyorum göğe. Olur ya, bir çocuk tutar ucundan. Ağlaması kesilir. Yanağının tam ortasından düşecekken yere gözyaşı gülümsemeye döner. Kalbi kırıldığında, yüreği sıkıştığında başını kaldırmasına vesile olur nefesimle doldurduğum özgürlük kuşları. Elleriyle yaptığı kafesten hayata bakmaya çalışan bir kadın ya da vasiyetini yazmayı unutmuş, umutlarını tüketmiş bir adam. Balonların biri de onlar için. Hayat saatinin henüz durmadığının farkına varır, kim bilir. Bir amaca hizmet etmek zorunda mı? Tabii ki hayır. Özgürce boşlukta salınmak balonların da hakkı. Bir anlam yüklemeye ne gerek?

Düştüm. Tıpkı Yusuf gibi. Nahif, şikayetsiz, beklentisiz. Üstelik beni istemeyen on bir tane kardeşim de yoktu arkamdan iten. Gönüllü olarak bıraktım kendimi her defasında susuz kuyuya. El uzatıp yeryüzüne çıkaran kervandakiler değildi. Mısır'a sultan da olmadım. Bir gün zincirleme isim tamlamaları çekti çıkardı. Öbüründe kol kola dizelerim. Tutduğum hep sözcükler oldu. Âlemi devran ettiren cümleler. Soruyorlar yakaladıkları yerde "Yazmaya nasıl başladınız, o hikâyeler gerçek mi?" diye. Uyduruyorum bir şeyler. Bir açıklamam diğerini tutmuyor hiçbir zaman. Gerçeği anlatsam inanmazlardı ki.

Hangi milletten olduğunu hâlâ hatırlamadığım bir hatun rüyamda kulağıma iki kelime fısıldadı yıllar evvel. Gerisi yok. Koca bir boşluk. Sabah gözümü açmadan sayıklamaya başladım tılsımlı harfleri. "Cebimdeki Kuyu". Günlerce aklımda ve dilimde benimleydi. Rüya tâbirlerini hatmettim. İçimi soğutan, merakımı gideren bir cevap bulamadım. Zihnimi dinlendirmek için kitaplara sığındığım bir akşam kavuştum ona. Çocukken babama yüzlerce kez okuttuğum, bir yere giderken bile cebimde taşıdığım kitapmış meğer uzaklarda aradığım. Yazmaya, işte o gece başladım. Hayallerimi, rüyalarımı, en sevdiğim kitap kahramanını...

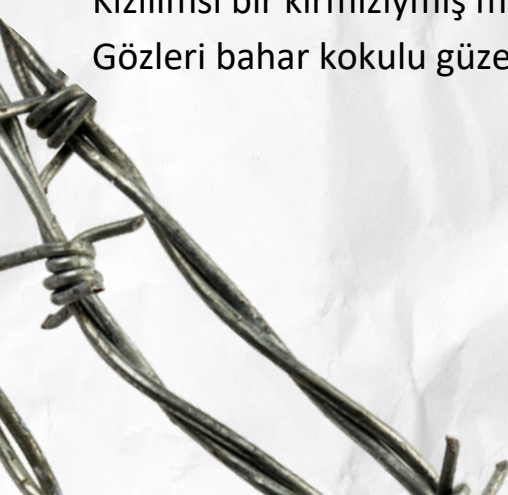
Düştüm. Seneler önce. Nimet bildim her düşüşü, o andan sonra. Canım yansa da çizilse de yüzüm gözüm, hiç "Ah!" demedim. Bekleyeceklerdi biliyordum kuyunun başında hikâyeler. Bağrı yanık şiirler. Düştüm. İyi ki.

ZEYNEP FİGEN ÜÇKAN

ÇİNGENE KIZI

Olur mu böyle!
Onca gürültü de yetim gibi yoksunluk
Gidiyorum ömrüm, benden!
Sen de mi görmüyorsun bu gidişi!
Bir karanlık yol, içinde saklı.
Görüyorum, gidiyorum!
Gidiyorum ölüyorum...
Mevsim çiçekleri açmış toprağında.
Peşimdeki uğultu savuruyor,
Yürüdükçe ardımdan, yapraklarını.
Kimsin sen!
Neden yordun adımlarımı?
Dönecek bir yer neden bırakmadın!
Söyler misin bana?
Çingene kızı demişlerdi de inanmamıştım
senin için...
Saçlarındaki dalga, eteğindeki şingirtı,
Gerdanındaki kolye, neydi söyle!
Aldattın mı beni!
Rengi rengine kurdeleler,
O sarkan incecik örgülerinden,
Kulağına taktığın karanfil,
Kıvrım kıvrım, pembe sanmıştım oysa
Kızılımsı bir kırmızıymış meğer,
Gözleri bahar kokulu güzel,

Mevsimin hiç kış getirmez gibiydi senin,
Bu ihanet, idam yemeli.
Yalancı güzelliğin...
Gerdanına hangi halat sığar ki,
Ben olsam celladın senin!
Dik başın eğilmez mi hiç!
Haydi söyle!
Bir büyük yılan sarmış kollarını,
Görmez mi bunu gözlerin!
Ben miyim bir fani, o ateş dolu çukura,
Düşmekten, hiç mi korkmaz yüreğin.
Sen bağır, çağır sen, zillerini çala çala,
Eteklerin çengileri toplaya toplaya...
Gidiyorum ben sessiz, öyle sessiz.
Issız!
Yalancı dünya!

REYHAN KARAKABAK YILMAZ

KUŞLAR

Dağların ardından başını kaldıran güneş; karanlık göğü delercesine, ışıklarını semaya salıp tan yerini kızıla boyamıştı. Gün doğmadan çıkmışlardı yola. Ceplerinde umutları, heybelerinde anıları ve dimağlarında gelecek güzel günlerin hayali; turuncuyla kırmızı arası ufuk çizgisini, rengarenk cümbüşü döndürmüştü gökkuşağı misali. Yolculuğu çok seviyordu bu genç çift. Tıpkı, birbirlerini çok sevdikleri gibi. Eğlenceli şarkılar, türküler eşlik ederdi her daim geçip gittikleri yollara. Bir de arada oturdukları yerden, dahil olan mini dansları. Bu kez, senelerce yaşadıkları şehri, artık temelli geride bıraktıklarından mıdır, bilinmez; ikisinde de bir sükûnet vardı. “Neler yaşadık biz öyle?” dedi Erdem. “Evet, neler yaşadık,” dedi Rûveyda. “Artık hepsi geride kaldı meleğim,” derken eşinin her daim hayran olduğu ellerini sıcacık avuçlarına aldı genç adam. “Bitti,” dedi. “Çok şükür, geçti gitti artık. Önümüzde, yaşanılacak nice güzel günlerimiz var. Artık; üzölmek, endişe duymak yok.” Yüzüne vuran güneş ışıklarına, tebessümü de eklendi Rûveyda'nın. Biricik eşi, ona yine güven veriyordu. Güven... Ne önemli bir duyguydu. Kendi vatanında, öz memleketinde; huzur ve güven içinde yaşayabilmek... Bu hissi, doyasıya yaşamayı ne kadar özlediğini fark etti. Hüzün ve şükür duyguları arasında gözlerinden süzölen yaşları siliyordu.

Epey yol almışlardı. Rûveyda, sonunda radyonun düğmesini çevirdi. Saat başı olduğu için haber bültenine denk gelmişlerdi. “İsrail güçlerinin, Filistin halkına yaptığı zulmün yüz on altıncı günü Sayın Dinleyiciler. Bölgeye çok sayıda yardım gönderimi devam ediyor. Yetkililer, İsrail'in bu tutumu sürdürmesi durumunda tüm siyasî ve ticarî ilişkileri yeniden gözden geçirip sonlandırma kararı alacaklarını duyurdular.” “Çok şükür Rabbim, gerekli adımlar atıldığı için bin şükür. Lütfen artık kardeşlerimiz, özgürce ve insanca yaşama haklarına kavuşsunlar,” Sözleriyle karşılık verdiler bu habere. Spiker devam ediyordu: “Bir haber de Çin'in Doğu Türkistan bölgesinden Sevgili Dinleyenler; Çin Hükûmeti' nin baskısı ve asimilesi altında kalan soydaşlarımız için gereken tüm adımların atıldığı ve derhal bu zulme son verilmesi gerektiği bildirisi yayınlandı.” “Bize bu günleri gösterdiğin için sana şükürler olsun Rabbim. Soydaşlarımız da boyunduruktan kurtulup hür olacaklar sonunda,” dedi Rûveyda. “Çok şükür,” diye sevinç çığlıklarıyla katıldı Erdem. “Belki, geçen zaman telafi edilemeyecek fakat hiç değilse bundan sonra yaraları sarma zamanına geçilmiş olacak,” diyerek sözlerini sürdürdü.

Gitmek... Hep cazip gelmiştir insanoğluna. Hüzünlü bir yanı da vardır hatta. Lakin bu yorgun ama umutlu çifte daha çok ümit vadetmişti. Yaşanılan ızdırap günlerini tamamen geride bırakma hissini yaşatıyordu. “Her şey çok güzel olmayacak belki. Belki başta zorlanacağız, belki istediğimiz gibi gitmeyecek işler vardığımız yerde. Ama ne olursa olsun, yine el ele olacağız, hep yan yana olacağız Bir Tanem. Sen, o narin başını hep omzuma koyacaksın. Ben o mis kokulu saçlarını hep okşayacağım. Ellerimiz hiç ayrılmayacak. Ne yaşarsak yaşayalım, umudumuz hep diri kalacak. Bizi; ümidimize ve inancımıza olan bu sıkı bağımız ayakta, güçlü tutacak. Bir de her geçen gün artan sevgimiz,” dedi Erdem, duyduğu bu sözler karşısında bir kez daha şükür ve minnet duygularıyla dolan eşi Rüveyda’ya. “Eee, hadi yok mu şöyle; biraz bizi canlandıracak bir şarkı, türkü Rüveyda’m?” diye ekledi. Radyonun düğmesini bir kez daha çevirdiğinde arabaya dolan bunca güzel duygunun eşlikçisi ezgiyi duyunca, gözlerinin içi parladı Rüveyda’nın ve sevgili eşiyle avaz avaz katıldılar bu coşkuya:

“Kuşlar,

Sizin kadar hür olmaktı hayalim, kuşlar

Sizin kadar hür olmaktı hayalim.

Güneşin doğduğu yerden

Güneşle birlikte doğmak

Kaf dağının arkasında

Bir Zümrüd-ü Anka olmak

Kanat açmak gökyüzüne

Sevdaların ülkesine

Kuşlar”¹

Birbirlerine sıcacık sevgiyle bakan bir çift... Bunca sene yaşadıkları yerden, umudu ve güzel günleri süslemek için gittikleri yeni yerlerine doğru yol alırken güneş çoktan doğmuş, tam gökyüzünün ortasında yerini almış ve günü, güzergahı aydınlatmaya devam ediyordu. Erdem ve Rüveyda, yapmaktan çok hoşlandıkları bir şeyi daha yaptılar. Camlarını açtılar, biri sol diğeri sağ elini camdan dışarı çıkarıp gökyüzüne sallayıp aynı anda semaya doğru haykırdılar:

“Zulmün topu var, güllesi var, kal’ası varsa;

Hakkın da bükülmez kolu, dönmez yüzü vardır.

Göz yumma güneşten, ne kadar nuru kararsa,

Sönmez ebedî; her gecenin gündüzü vardır.”²

Erdem ve Rüveyda’nın bu şiir ziyafetine; havada görsel bir şölen oluşturan turnaların, saksaganların ve denize yaklaştıklarının habercisi martıların çığlıkları da eklenmişti.

Yol... İki yanı yemyeşil çimenlerle, rengarenk gelincikler, papatyalar, mis kokulu lavantalarla kaplı yol... Özgürlüğün timsali kuşları da yanına yoldaş eyleyen yol... Güneşe yüzünü dönenlere rehber olan yol... Umuda gidiyordu. Özgürlüğe...

1) Ömer Karaoğlu

2) Tefik Fikret

ESMA BEYZA GÜLEÇ

ORMANDA SESSİZ YOLCULUK

Kızılçamların arasına gizlenmiş sandal ağaçlarının; hafif, tatlı, baharatlı kokularını ormana buram buram yaydığı mevsim geldi. Her varlığın bir adı vardır. Buraya, yakındaki köy halkının verdiği isim “Feşmekan Ormanı”. “Her yerde rastlayacağınız bildiğiniz orman işte canım!” derler, anlamını sorduğunuzda. “Ağaçlar, kurtlar, kuşlar, böcekler, filan feşmekan... Yeryüzündeki diğer ormanların aynısı.” Sonra da gölgeye çekilir, sırtlarını kütüklere yaslayıp uyuklamaya devam ederler. Ormanı yaz kış terk etmeyen kırlangıç sürüsüne sorsanız; “Kuşmekan ormanına hoş geldiniz,” diye cıvıdalar. Bir göç vaktinde azgın bir fırtınaya tutulduklarında bu orman onlara kucak açmış, yaraları iyileşene kadar yuva olmuş. O günden beridir kırlangıçlar burada yaşar. Peki, bir de şu iki derviş soralım. Bakın tam da ormana girmek üzere. Her yıl bu günlerde neden gelirler? Aradıkları nedir? Onlar ne isim vermişti? İki derviş Zu ve Ze, sandal ağaçlarının huzur veren kokusunu içlerine çekerken “Sükûnet ormanına girmek üzereyiz. Sözlerimizi bırakıyoruz, sessizliğimize misafir oluyoruz,” diyeceklerdir. İkisinin de bakışlarından, kelimelerden vazgeçtikleri bu mekânda bambaşka bir manayı keşfettiklerini anlayabiliriz. Sanki boğum boğum sözler, cümleler prangalarıdır da ormandaki yolculukları sırasında onlardan kurtulup özgürlüğün hafifliğini doyasıya hissederler. Bu defa tam üç gün sürdü sessiz misafirlikleri. Neler gördüler, kâl dilini bırakıp hâl diline geçince orman ahalisinden neler duydular, neler öğrendiler, aradıklarını bulabildiler mi? Meraktayız. Evlerine dönerken çok şey konuştular aralarında. Bazen gülerek anlattılar birbirlerine bazen de fısıldaşarak. Kulak misafiri olduğumuz sohbetlerinden duyabildiklerimizi size aktaralım.

Birinci gün, üzerinde yürüdükleri kurumuş yaprakların çıkardığı hışırtının ritmini dinlemekten duymuşlar iki guguk kuşunun konuşmalarını. “Bak,” demiş biri ötekine. “Şu iki zavallı dervişi görüyor musun? Eğer gözün açık olmazsa sen de onlar gibi olursun. Kısacık ömründe rahat etmek yerine hep başkaları için yaşarsın. Sözüm kulağına küpe olsun. Sakın sen de onlar gibi olma. Hayatları, rastladıkları herkesin işini yoluna koymakla, eğrileri düzeltmekle, birilerinin gönlünü hoş etmeye uğraşmakla geçiyor. İyilik tutsağı olmuşlar. Sen, sen ol gözünü aç, başkalarını kullan. Kalplerinin esiri olanlar, hep etrafındakiler için yaşar. Üç günlük dünyada kendilerine hiç rahat vermezler.”

“Biz mi zavallıyız?” dedi Zu hayretle. “Başkalarını sevindirmek kölelik mi?” “Boş ver,” dedi Ze. “Ömürleri başka kuşların yuvalarına kendi yumurtalarını bırakıp onlarınkini aşağıya atarak kandırmakla geçenler, gerçek özgürlüğü ne bilsin!”

Şu guguk kuşları insan olsaydı eğer onlara iki çift lafım olurdu. Ama içinde noksan olan iyi hasletleri bulup çoğaltmak yükümlülüğü sadece insanlara var.” Dervişlerden ikinci duyduğumuz hikâye, sevimli bir yavru tilkiyle ilgili. Kuyruğunu yakalamaya çalışan, habire kendi etrafında dönen bu yavruya rastlamışlar. Önce oyun oynuyor sanmışlar, pek tatlı gelmiş tilkinin halleri. Ama bakmışlar ki oyunun sonu gelmiyor. Tilkicik, nefes nefese, yere yığıldı yığılacak. Hemen durdurup kucaklamışlar, su vermişler. Biraz sakinleşince; “O senin düşmanın değil bir parçan. Yakalayamazsın. Yakalayabilseydin canın çok yanardı. Kuyruğunu rahat bırak ki sen de rahat kalasın.” Yavru tilki dinlemiş onları. Ardından rüzgârda süzülen karahindiba tohumlarının peşine takılmış onları kovalamaya başlamış. Kuyruğu da peşindeymiş tabii.

Bir de asıl merakımızı celbeden şeyi konuştular aralarında. “Aradığımızı bu sene de bulabildik,” diye mutlu mutlu söze başladılar. “Her sene nerede denk geleceğimizi bilemeyiz. O, bizim yolumuzun üzerine çıkar. Bazen bir mağara ağzı bazen göğe uzanmaya hevesli yekpare bir kaya bazen de gövdesindeki çatlaklarında binbir çeşit sızı saklı bir ağaç... Seyretmeyi bilmek gerekir. Seyreyledikçe bizi, bize ayan etmeye başlar. Benliğimizin hiçliğimizle yarışına dalar gideriz. Sonra da muhasebe ederiz kendimizle. Bu yarışta varlığımızın hangi parçası öne geçmiş?” Sözü burada bitirdiler. Ama yüzlerindeki aydınlıktan az çok anladık zaten benlikleri mi hiçlikleri mi galip gelmiş.

Sizin de bir gün Feşmekan Ormanı’na ya da Kuşmekan Ormanı’na yahut Sükûnet Ormanı’na -artık hangi ismi ilk aklınıza geliyorsa- yolunuz düşerse ve sessizliğin özgürlüğünü tattığınız bir yolculuk yaparsanız, orada şahit olduğunuz unutulmaz hikâyeleriniz olacaktır. Bizim dervişler gibi hiçlik makamına talip iseniz ormanın kadim parçalarından biri, sizin de karşınıza çıkacak ve sizi size, hakikatinizi ayan edecektir. Biz burada sabırsızlıkla sizleri dinlemeyi bekliyor olacağız.

ÖZGÜR

FİLİSTİN